

თეატრი და ცხოვრება

ბათუმის სალიტერატურო "ქრანალი"

კვირა, 7 თებერვალი
№ 6 — 1916

ფასი
10 კ.

წელიწადი
მ ე ო თ ხ ე

მიიღება ხელს მომხა 1916 წ. შუა
თეატრი და ცხოვრება
(წელიწადი მეოთხე. (იხ. მე-2)

ახალგაზრდა მხახიობნი

(მათი ბენეფისი ქუთაისში 11 თებერ.)

ვეფხისტყაოსნის საჭირო და სასარგებლო წიგნი

უცხო სიტყვათა სრული ლექსიკონი

ანუ ქართულს ენაში შემოსულ უცხო სიტყვათა ახსნა-განმარტება

შედგენილი იოსებ იმედაშვილის მიერ

მეორედ შეესებულ-შესწორებული (პირველ გამოცემაზე ბევრად გადიდებული). წიგნი ახსნა-განმარტებულია სამოც ათასამდე (60000), უცხო ენათაგან (ფრანგულ, ინგლისურ, ლათინურ და სხ.) შემოსული, სიტყვა და ანდაზა წიგნი შეიცავს ათას ექვსას სვეტამდე, მოზრდილი ზომისაა, აწყობილი იქნება ხალიკორპუსის მთავრული და ჩვეულებრივი ასოთი, ჩასმული ინგლისურ საუკეთესო კალენკორის ყდაში, მოთქოვილ-მოვარაყებულ ასო არშიებით შემკული. ვინც ისურვებს, წიგნზე დაიბეჭდება მისი სახელგვარის პირველი ასოები.

ხელისმომწერთათვის გაგზავნილ ღირს ორი (2) მანათი (ფულის გადახდა შედევითადაც შეიძლება; ხელის მოწერის ღირს 1 მან., დანარჩენიც—წიგნი გამოსვლის ეამს ახალ ხელისმომწერთათვის 2 მან 50 კა.

ხელის მოწერა მიიღება: ურ. „თეატრი და ცხოვრების“ რედაქციაში „სორაპანი“-ს სტამბაში). ფოსტით: Тифлисъ. Ред. „Театри да Цховреба“ Иос. Имедашвили.

1916 მიწვევა ხელის მოწერა 1916

ყოველკვირეული სათეატრო, სალიტერატურო, სახელოვნო-სამხატვრო, საზოგადოებრივ შინაარსის სურათმზიანი უფრნალი იუშორისტული განყოფილებით, შარყებით და კარიკატურებით

წლიწადი „თეატრი და ცხოვრება“ წლიწად 5 მან. ნახ. ფლ. 8 მან. წლიწადი გამოცემისა ამოთხეა

1916 წელსაც გამოვა

ჩვეულებრივი სრული პროგრამით, უკვე ცნობილი რედაქციით, სახელმოხვეჭილ და ახალგაზრდა მწერალთა მონაწილეობით.

უფრნალი პარტიათა გარეშეა, პროგრესიული მიმართულებისა უფრნალში ხუთასამდე სურათი დაიბეჭდება

ფასი: წლიწად ისევ 5 შ., ნახევ. წლით—3 შ. ფულის შემოტანა ნაწ.ლ.ნაწილადაც შეიძლება. ხელის მოწერის ღირს—2 შ. მისში—2 შ. ენკენისთვის 1 შ. ვინც მთელი წლის გადასახადს ამ თავითვე შემოიტანს, ამა ქრისტეშობისთვის ნომრებიც გაგზავნება.

ხელის მოწერა მიიღება „სორაპანის“ სტამბაში (მადათოვის კუნძ. № 1, ვორონკოვის პატარა ხიდის ყურში, მუხრან-ბატონის სახ.) იოსებ იმედაშვილთან დიდით 9—2 ს. ხალ. 5—7 ს. ფოსტით: Тифлисъ, ред. „Театри да Цховреба“—Иос. Имедашвили. ტილეფონი № 15—41.

რედაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა

№ 6

წლიურად 5 მ., ნახევარ წლით 3 მ., ცალკე ნომერი 10 კ. ხელის მოწერა მიიღება „სორაპან“ის სტამბაში. მისამართი: Тифლისь, Ред. „Театри да Цховреба“ I. Иმედაшвили

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება.—ხელთნაწერები საჭიროებისამებრ შესწორდება.—რედაქტორთან პირისპირ მოლაპარაკება შეიძლება „სორაპანის“ სტამბის კანტორაში—დილით 9—2 ს., საღამოთი 5—7 ს., ტელეფონი № 15-41

წელიწადი 8 მ. ო. თხზ

№ 6

კვირა, 7 თებერვალი

1916 წ.

7 თებერვალი

წუნია პატარძლები

გინახავთ, თუ არა ისეთი პატარძლები, ერთმანეთისა რომ არაფერი მოსწონთ, არც თვითონ შეუძლიანთ გააკეთონ რამე და მუდამ ტუჩაბზეკილნი არიან, ანუ ისეთი საცოლვე, რომელიც მეზობლის ქალს არ მოიყვანს, რადგან ერთი-ორჯელ ფეხშიშველა უნახავს...

სწორედ ასეთ წუნია პატარძლებს მოგვაგონებს ჩვენი საზოგადოების დიდი უმეტესობა...

უცხო ნიადაგზე აღზრდილი, სხვა სულშთაბერილი საზოგადოების ნაწილი რომ გაუფრბის სამშობლო თეატრს, მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენი მსახიობნი არც ისე დასაწიხლნი არიან და ხშირად ხელოვნების უმაღლეს საფეხურზედაც შედგებიან ხოლმე; რომ ეს გადაგვარებული ნაწილი სამშობლო გაზეთებს არ ეტანება, თუმცა ეს გაზეთები, სხვებთან შედარებით, დაბლა არ სდგას და გაცილებით სრული, ჩვენი კირ-ვაების სწორე გამომხატველია,—ამას ვინ არ შეეჩვია, მაგრამ გულსაკლავი ის არის, რომ ჩვენი ეროვნული საგანმანათლებლო საზოგადოებანი საქველმოქმედო მიზნით წარმოდგენის გასამართავად უცხო დასთ მიმართავენ ხოლმე, უცხოურ გადაღებილ წარმოდგენას შეისყიდიან და, ბილეთების ძალით გასყიდვით,—რა თქმა უნდა, განსაკუთრებით ქართველთა შორის,—თეატრს საზოგადოებით გაავსებენ...

ასეთი მოჭირისუფლენი ივიწყებენ, რომ

ერთი ხელით აშენებულს მეორით ამხობენ,—რომ ისედაც გადაგვარებულ საზოგადოებას გადაშენებისკენ უთითებენ, სამშობლო ხელოვნებაზე გულს უცრუებენ...

მარტო ის არა კმარა საქველმოქმედო მიზნით ფული მობოჭო, საჭიროა ასეთ შემთხვევებში საზოგადოებრივ განვითარებასა და სამშობლო ხელოვნების წინსვლასაც ხელი შეუწყოს...

უთანაგრძნობლობა ჰკლავს კაცს, ხალისს უკარგავს...

თუ გვსურს ყოველივე ჩვენმა ფრთა გაშალოს, თვით უნდა ხელი შეუწყოთ ყოველის მხრით...

ზ ა მ თ ა რ ი

(დასასრული. იხ. „თ. და ც.“ № 3—5)

მოხდა ის, რასაც არავინ მოელოდა. ერთბაშით ჩამოთბა; შავი ღრუბლები წამოიგრაგნენ და თოვლის მაგიერათ წვიმა წამოვიდა!

მეორე დღეს ცა გადიწმინდა; მზე საამურად იტყუტებოდა და ათამაშდა, თოვლი დადნა. მხოლოდ აქა-იქ სახლის ბანებზე ნაპირებში ყინულის ლოლუები დარჩენ.

—აი ღმერთმა კი დასწყევლოს აქაური ამინდი, ჰა! ცხარობდა რევაზ როსტომის ძე. ერთ თვეს რომ გაგძელებულიყო ყინვები, ერთ თვეს, ჩემს ბედს ძალლი არ დაჰყეფდა! ახლა კი მთლად დავიღუპე, მთლად. ამდენი შეშა მაინც არ დამემზადებია.

რევას გული წყდებოდა, რომ ფასს არ დაუკლო, როცა მუშტარი მოადგა, და ცოტა მაინც არ გაჰყიდა.

— ეს რა გვიქნა ამინდმა! გული მაინც გვეჯერებია მარხილით! შეჩიოდენ ერთმანეთს ახალგაზრდები.

— ეს მეტის მეტია, მეტის მეტი! არა, რალა ახლა გამოიღარა, როცა სამაგალითო ცხენი და მარხილი მივიღეთ, ჰა? ცხარობდა არტამან სერგეის ძე. ღმერთმა კი შეჩვენოს აქაური ამინდი. არა, ვინ ვხვეწებოდა, დათბიო?

— ყველაფერი ჰმოწმობდა, რომ ზამთარი დიდხანს გაგრძელდებოდა, და ამას ვინ მოიფიქრებდა, თუ ასე უცებ დათბებოდა! გულდაწყვეტილი იმეორებდა იმისი ცოლი.

— ჰა, ორჯერ ქათიბი არ ჩამიცვამს, ეს რა ღვთის რისხვაა! აი დაიქცეს ამისი ზამთრობა, ჰა! ერთ მეორეს შესჩიოდენ ვაჭრის ცოლები.

— ჩემი რჯულის მადმა და დამღუპა, დამაქცია ამ ამინდმა, გაიძახოდა არონ ფილხაზას ძე. ასე უცებ რომ არ დამთბარიყო, იცოცხლე, რომ ჩემ საქონელსა ფასი დაედებოდა! ახლა კი ნახევარი დამირჩება გაუყიდველი, ნახევარი, ჩემი რჯულის მ დღმა ფასსაც აღარავინ მამცემს რიგიანს. ამდს რომ არ მოვეტყუებიე, ამდენ ფულს მაინც არ დავაბანდებდი შიგ. დაილოცა, ღმერთო, შენი სამართალი.

— შენი ზამთრობა ამოაგდოს ღმერთმა, შენი! ჰპრაზობდა მარტოზ ნაზარის ძე. ნახევარი საქონელი გაუყიდავი დამირჩება. ცხოვრება გაქირდა რალა!

— ამდენი ზარალი იქნება? საზამთრო ფეხსაცმელში კი კალოშებში ვიღას რათ უნდა ახლა! ჩიოდა და თავს აქნევდა არტემ არტემას ძე.

— თუმცა მე ბებერი ეშმაკი ვარ, მაგრამ ამინდი ჩემზე უფრო დიდი ეშმაკი ყოფილა! გულნატკენი ამბობდა არტურ ფრანცის ძე. ნახევარი საქონელი გაუყიდველი დამირჩება.

— ნაბდის ფეხსაცმელები აღარ მინდა, შეშაც ბევრი აღარ დამქირდება, იოლათ გამოვალ. სამაგიეროთ ახალწელიწადს კი გოჭ-

სა და ინდაურს გადავიგორებ! იიფ! ნეტავი ამისთანა ზამთარი დადგებოდეს! სიამოვნებით გაიძახოდა პოლიციელი ექვთიმე.

— ახლა, ჩემო მაკრინე, რაკი ღმერთმა გადმოგვხელა ასე დათბა, ფუფეიკები და საზამთრო კალოშები აღარ გვინდა; შეშაც ბევრი აღარ დავგვირდება. ჩვენს ილოკრისა და ნიფიდორას კი იოლკა მოვეუტანოთ, ჩვენ კი გოჭი და ინდაური შევბრაწოთ და ამ ახალწელიწადს სულ ვურა ვიძახოთ! ეუბნებოდა ცოლს განხარებული ზაქარია.

— შენ კი სულ დაკარგე იმედი და!

— იიფ, შე ქალო ვერ ხედამდი, რავარი ამინდი იყო? შეშის გარდა სხვას კი აღარაფერს დავეძებდი. შეშას ვინ ოღუვა მეთქი, ამას ვწუხნდი. დეელოცა ღმერთს სამართალი, დევენაცვლე იმის სახელს, საწყლი კაცი მაინც ებრალება!

— რა ამბავია ეს, კაცო? რაც მე დავაბარე, იმისი მესამედიც არა მოგიტანია რა და რას გვიპირობ? უსაყვედურებდა ცოლი ქალიქიდან დაბრუნებულ საჩინოს.

— რათი უნდა მომეტანა, დედაკაცო? ცხრა ურემი შეშა გავაკეთე; ურემში სამსა და ათ შაურს მაინც ავიღებდი, მეგონა, თუ ოთხს არა და იმისთანა ამინდი გამოვიდა, დაქცია ამისი ამინდობა ღმერთმა, რო ორი მანათიც აღარავინ მამამძლია! დავილუპე და დავიქეცი. ზედიზედ ცხრა აბაზათ დიდის გაქირვებით გავყიდე. რო ვიფიქრე: აა, გავკეთდი კაცი მეთქი, მაშინ დათბა და დადნა თოვლი! ეეჰ, დაილოცა, ღმერთო, შენი სამართალი! ჩაიქნია ხელი საჩინომ და თავის ქნევით გასწია ხარებისაკენ.

— მარხილი მაინც არ შემეკეთებია ტყუილა!

— შენ შეგიკეთებია მარტო და მე ახლათ ახალი გავაკეთებიე, ახლათ ახალი.

— მეც აგრე არ მომვიდა! გავაწყე თუ არა მარხილი მეორე დღისათვის, შევხედე და მთლად ერთიანად დადნა თოვლი!

— ამ უქმეებზე რომ ის ამინდები გაგრძელებულიყო, გარწმუნებ, გვარიანი მოგება დავგვრჩებოდა.

— დავილუპეთ, დავილუპეთ.

მკვლანი კ. კიტიანძე (*) პოზიციაზე.

— რაც ხარჯი გავსწიე, ნეტავი ის ამე-
ლო და მოგებას ვინლა ჩივის!

— იქნება კიდევ გამოტრიალდეს ზამ-
თარი.

— აჰ, აწი აღარაფერი აღარ იქნება, რაც
იყო, იყო!

შეჩიოდნენ ერთმანერთს შეგეტლები.

— ფოფოლია, ცოტა ხარჯებს მოუყე-
ლი, თორემ ამ ამინდებს ვერ უყურებ? მი-
ბართა მღვდელმა შეუღლეს, როცა ის ნაფაქრით
დაბრუნებული დაინახა.

— ამინდი რა შუაშია?

— იმის შუაშია, რომ ყინვებში ზოგი
ცივდება, ზოგს ანთება ემართება, ზოგს ჯან-
დაბა და ღვთის რისხვა და ღღეში ორსა და
სამს მიცვალებულს ვასვენებდი. ახლა ამ კვი-
რემ ისე გაიარა, რომ ერთი დაემარხე ძლივს.
თუ ამისთანა კარგი ზამთარი გაგრძელდა,
ხალხს რა დიხოცამს?

— კაცო, მკვდრებს წყალში ხომ არა
ჰყრიან? ამ კვირეში ერთი საფლავი აღარ გა-
მითხრია! ახალწელიწადი მოდის და ლამის
გულზე გავსკდე! შესჩიოდა საფლავის მთხრე-
ლი სასაფლაოს დარაჯს.

— წყალში კი არა ჰყრიან კარგი ამინ-
დებია, ხალხი ავით აღარა ხდება და კარგა
მყოფს რა მოჰკლავს!

— აი ღმერთმა კი ამოაგდოს ამისი ამინ-
ლობა, ჰაა!

— ვაქრობა როგორი გაქვს? ეკითხებოდა
ერთი მეკუბოვე მეორეს.

— ერთობ ნაკლები.

— წარმოიდგინე, მე სულ არა მაქვს.

— ამისთანა ამინდში ვინლა მოკვდება,
ავით აღარავინა ხდება!

— აი ღმერთმა ამოაგდოს ამისი ზამთრო-
ბა და ამისი ამინდობა!

— რასა იქმთ, კოლლეგა? ბევრს მუშა-
ობთ? ეკითხებოდა ერთი ექიმი მეორეს.

— სად არის მუშაობა? ავადმყოფს დიო-
გენის ფარნითაც ვეღარ მონახავთ! აღარავინ
აღარა ხდება ავით!

— წარმოიდგინეთ, შარშან ამ დროს ვერ
ავუღიოდი ავადმყოფებს. წელს კი სულ არ
არის, სულ!

— სამაგალითო დარებია, ავით ვინ გახ-
დება ამისთანა ამინდში!

ორივემ ხელი ჩააქნია და თავთავის გზას
გაუღდა.

— სრულებით აღარა მაქვს ვაქრობა, რა
უბედურებაა! შესჩიოდა შეაფთიაქე ნაცნობ
ექიმს. წარმოიდგინეთ, შარშან ამ დროს ღღე-
ში სამას ნომერს ვისტუმრებდი; ახლა კი ღღე-
ში ასამდეც ძლივს აღის!

— კარგი ზამთარია, კარგი და იმიტომ!

— აი ღმერთმა კი დასწყევლოს ამისი
ზამთრობა! ყოველ ღღე ვზარალობ, ყოველ
ღღე!

— განა ჩვენ კი არა ვზარალობთ! მაგ-
რამ ამისთანა სიაბო ჰაერში ინფლუენცის ბა-
ცილებს აჩენს და აბა ცოტა ხანს იქით უყუ-
რე ჩვენსა და თქვენს მუშაობას! მე დაცდი-
ლი მაქვს: ამისთანა კარგ ზამთარს ყოველთვის
ინფლუენცა მოსდევს სხვა და სხვა ანთებებით.
აი, ნახავთ თუ არა!

— ღმერთმა ჰქნას, ღმერთმა! იმედიანის
კილოთი წარმოსთქვა შეაფთიაქემ.

ზამთარმა უთოვლოდ გაიარა.

ნათლიღების იმედი ჰქონდა ბევრს: ისევ
აცვივდებოდა, მაგრამ იმედი არ გამართლდა:
ინვარსა და თებერვალში ქუჩებს მტვერი ას-
დიოდა.

გაზაფხულდა.

შეაფთიაქე და მისი ექიმი სულ ინფლუ-
ენცის ბაცილების მოლოდინში იყვნენ, მაგ-
რამ ბაცილები არსადა სჩანდნენ.

ვ. კუჭიანი

ბ. ახოსიკრალი და მისი სიგლაკა

(გაგრძელება. იხ. „თ. და ც.“ № 5)

„გამოცანა ამ სოფლის სახე,
„ხან შვება იცის, ხან სივავლახე“-ო.

იძახის ის, და თითქმის მთელ ფილმსა-
ფიურ სისტემას გვაძლევს ის თავის ზოგმა „შეგ-
ნება და სიუჟარული“. გადაათვალიერეთ ეს ზო-
გმა, შემდეგ გადაათვალიერეთ გუსტავ ლებონის
ფილმსაფიური მოსაზრებანი („ეგოლიფია ნიგ-
თიერებისა“) და გაჭკვირდებით. ბ. ახოსიკრ-
ლი სადა, ზოგტური ენით გადმოგვცემს მთელ
შინაარსს ახალი ფილმსაფიურის ახალი იდეები-
სას. „არაფერი არ იზადება, ყველაფერი კვდე-
ბა, ისობა“, აი უმთავრესი თეზისი გუსტავ
ლებონის ფილმსაფიური კლასიკისა. მისი
აზროთ, სახე რომ ისობა, იგი თავისებურ ნი-
ვანაში გადადის, ნივთიერება—ეთერში, რადგან
ეთერია მისი სიამაკე. ხოლო ეთერი სამჭედლო-
ცა, საიდგანაც სულ სხვა სახით ამოცურდე-
ბა ახალი სახე კვლავ მოსახლობათ განმზადებუ-
ლი. აბა უური დაუგდოთ ბეგლარ ახოსიკრელს
თუ რას გვეუბნება იგი:

„რაც ერთხელ კვდება, იმავე სახით
„ალარ ცოცხლდება, არ დაბრუნდება,
„პირველი წუთი მეორეს არ ჰგავს,
„რაც ერთხელ იყო არ მეორდება“-ო.

მაგრამ ბ. ახოსიკრელი ამით ფილმსაფიურ ტრანს-
ტატს კი არ გვიდგენს თვალწინ, არა. იგი გვა-
ძლევს რა კანონს ეგოლიფიისას, ამასთანავე ამ
კანონს ის იარაღად იყენებს თავის აზრ-გონი-
ბის განსამტკიცებლად, თავის სეგდის დასახა-
ტად, მისთვის საფუძვლის მოსაძებნად. ახოსი-
კრელი ამ მიმდინარეობა-ცვალებადობაში თავის
აზრს ფორმას ასხავს, თავის გულის კენესას,
თავის პესიონისტურ შეხედულებას შიგ აქსოვს და
იძახის:

„სინარულსა სცვლის ნაღველ-სიმწარე,
„ღღეს თუ გინათებს, ხვალ ჩრდილს მოგაფენს,
„და დაბნელდება შუქ-მფენი მთვარე“-ო.

ის იმას კი აღარ გვეუბნება, რომ სინარუ-
ლი ნაღვლად ქცეული შეიძლება სხვა სახით, უფ-
რო სრულით, უფრო წარმტაცით ამოცურდეს ქვე-
ყნიერების ეგოლიფიაში, რომ ერთხელ მიმჭრად-
ნაბნელებული მთვარე შეიძლება ისიც სხვა სა-
ხით ამოცურდეს უფრო ნაზი, ან უფრო ძლიე-

რი, რომ უფრო უხვად მიახლოს თავისი ვერ-
ცხლის ფერი სივებო, არა. ის მოლოდინსა
და ეგოელს უარყოფითად ხმარობს, რომ სუ-
რათს უარსყოფი სახე მიაღებინოს, და ამის-
თვის ის შავი ხაზების გასმას არ იშურებს. აბა
კიდევ დაუგდოთ უური, თუ რას გვეუბნება:

„რაა ქვეყნად სამულამო, ერთგან მყოფი, შე-
უცვლელი,
„ყოველ წუთში სახეს იცვლის ეს სოფელი
გულის მკვლელი!
„შხამ-ნაღველსა და სამსალას ვინ იყო რომ
არა სვამდა,
„ვინ იყო რომ სოფლის ვარამს საბოლოოდ
გაუმკლავადა“-ო?..

აი, რას იძახის მგოსანი. აქ ის იმასვე
იმეორებს, რაც საუკუნოების ტევრშია დამადუ-
ლი—მოფარებული; რომ არსებობს ორი დასა-
ბამი, კეთილი და ბოროტი, რომელთ შორისაც
ბრძოლაა გაჩაღებული, და რომელშიაც პირველი
მარცხდება, მეორე კი შედიდურად დანაჯარდობს
ცხოვრების ზღვის ტალღებზე, და შხამ-ნაღვე-
ლით აზავებს ეგოელ წვეთს იმ ტალღებისას.
„ვინ იყო რომ ქვეყნის ვარამს საბოლოოდ გაუ-
მკლავდა“ იძახის ის, და ამით სინარულს, ანუ
სიკეთეს წუთიერი სახით გვიდგენს თვალწინ,
ბოროტს კი მარადიულ სახე მიღებულს. ამ ზე-
მოდ მოუვანილ სიტუებიდან გხედავთ, რომ ახოს-
იკრელის აზრით „ეგოელს წუთსა სახეს იცვლის
ეს სოფელი გულის მკვლელი“, რომ ქვეყნის
ვარამს საბოლოოდ ვერგინ გაუმკლავდა, რომ
ვერც გაუმკლავდება და ქვეყნიურ ვარამის ზღვა-
ში დაიღუპება. აქ ის გვაძლევს სურათს ზნე-
ბრივი პესიონისტისას, და გვაგონებს დიდი გე-
ტეს შეფისტოფელის სიტუებებს: „მე ვარ სული
ეგოლიფიის უარყოფელი, და ვიქცევი რა ასე,
მე მართალი ვარ, რადგან ეგოელი არსებული აუ-
ცილებლად იღუპება, რის გამოც უკეთესი იყო,
რომ ეს არსებულება სულაც არ ეყოფილიყო“. და
ახოსიკრელი რას იძახის?:

„ისმინე, ყრუაო, გწამდეს, გჯეროდეს, არარაო-
ბა არის ყოველიო“,

შემდეგ იძახის:
„სამარიდისო არა არის რა, არცა ყოფილა და
არც იქნება,
„ყოველი არის სახეს შეიცვლის, ყოველი არ-
სი გარდაიქმნებაო“.

ან და მისი მთელი ზოგმა „მშვენება და სიყვარული“ ეს სომ ნამდვილი ნიშნის აჩვენებულობის, ქვეყნიერების უარყოფის, არ მიღების? აქ სომ ის კვლავ ხაზს უსვამს იმ მოსაზრებას, რომ ქვეყნად ყოველი კეთილი ითრგუნება და აღმანს სუფადა რჩება გულთ სატარებლად. სუფადა სთრგუნავს ყოველივეს, სხაბს ყოველ კეთილს, და ამ სხაბით თვით ფრთას ისხავს, უფრო მაღლდება. იგი იძახის:

„მაშ რა გეგონა? ყველა მოკვდება უსიხარულოდ, უსიყვარულოდ, არც ერთს წუთს ჩემს ბრწყალს არ მოგაშორებთ, რა გინდ შემირისხოთ, მწველოთ და მკრულოთ“.

იგი სუფადა მედიდურათ იძახის:

„კაცისა გულსა დამწვარ-დაგულსა
სამარადისოდ ვუახლოვდებიო“.

და სიყვარულს, როგორც ყოველივე კეთილის განსახიერებას, მიმართავს:

„სტიროდღე შენსა დაბადების დღეს სამარადისოდ დამარცხებულოვო“.

ყველა ამ ზემოდ მოყვანილ სიტყვების შემდეგ ახსენებდა ერთგვარ ნიღბისტის სახით გვიდგება თვალწინ. აქამდის კი ის სასტიკი ანალიზით მიდის და ეს ანალიზი კი მისთვის აუცილებელია. იგი ხომ რეალისტი, და როგორც ასეთს, სურს ამ ყოველივე რეალურს დრამად ჩასწვდეს, გაიგოს ყოველი მისი კუნჭული, გზახეული. აქ სურს მას ახსნას ის ამოცანა ცხოვრების, სტდილობს გამოაშკარავოს მისი აჩვენებობის იდუმალი აზრი. ამისთვის ის ირჩევს ერთ გზას, მხოლოდ რეცინალურს. გონებით სურს შემეცნება, რადგან სხვა გზა, მაგ. ინტუიტივური მას არა სწამს. მას ღაღაქა აქვს, და იგია მისი იარაღი. ამ იარაღს ხმარობს იგი როდესაც უკვირდება საგანთა და მოვლენათ და როცა მათ სიღრმეში იხედება. ის უკვირდება აღმანს, ამ ქვეყნის გვირგვინად აღიარებულს აჩსს და იძახის:

„ან და რა არის აღამიანი, მის წარმოშობას რა აქვს საგანი?

„თუ ის მეფეა მსოფლიოსი, გულს რად უღრღნიან ოხვრა-ტანჯვანი?

„დაბადებისა არა იცის რა, აშინებს ლანდი მომავალისა

„დღეს ერთი მოსწონს, ხვალე მეორე, დამკარგავია გზა და კვალისა...

(გაგრძელება იქნება)

გან. კოტეტიშვილი

სახელგანთქმული კლოუნი ა. ლ. ღუროვი
(† 8 იან. 1916 წ.)

ჟერ არ გაუკიათო

ერთ მოქმედებიანი სცენა
პოლოსა, ხანაზი, 40 წლისა.
მარიამი, ზოდასას ცალი, 32 წლისა.

ძველებური ოთახი, ძველებური მოაჯირებიანი ტახტი, ოთხოდღე ძველი სკამი, ერთი ზანდუკი, ძველი კამოლი; კამოლზე თეთრი საფარი, ფეხებიანი რგვალი პატარა სარკე; სცენის წინა ნაწილზე—სდგას ხარაზის სამ ფეხიანი კუნძი, ზედ მუშტა და ხარაზული დანა; კუნძის უკანა პატარა ტაბურეტა, მარჯვნივ სიბი ქვა. იარაღის პატარა ყუთი, რომელშიაც აწყვია ნემსი, სადგისი და გასამთლული ძაფები.

მარიამი (ფარდის ახდისას, კუნძის მარცხნივ სდგას, ხეღში ხანაზული თითისტარი უჭირავს და ძაფს აჩთავს) ეპ, დასწყევლოს ღმერთმა ჩემი ბედი და იღბალი: რა უბედურ მასკვლავზე ვარ დაბადებული. არა, ის ჩემი მაზლის ცოლიც ხომ მარიამია, მაშ მაშიკოს რაღათ ეძახიან ყველანი... ილამ თავისი ქმარი არტუშა როგორ არუქ-ფარუქათ ინახამს, როგორ ეაღერსება! ყოველ დღე სულ იმის კითხვაშია: „მაშიკო, დღეს რა გესიამოვნება, სადილათ „პოვერს ზაკაზი“ მივსცეო... მაშიკო, რანაირი კაბა გინდა შევაკერინოვო... რა ფასონის ტუფლები გინდა გიყიდოვო... მაშიკო, აჰა, ფული წადი შენთვის ახალი მოდნის შლაპა იყიდეო... მაშიკო, წამოდი ფაიტონით მუშტაედში გავასიერნოვო“... (აზვრით) ვაი, ჩემი ბრალი: ეს ჩემი პოლოსა კი „მაშიკოს“ მაგიერათ მარიამს მეძახის: „მარიამ, ერთი ეს ძაფი დაართე... მარიამ, ძაფი

გასანთლე... მარიამ, მუშტა მომაწოდე... მარიამ, ეს ჯღანი წყალში დააღბე!..“ სმა-ქამას ხომ ნულარ იტყვის კაცი: ხან ცხერის თავი და ხან ხაში... კაბა ხომ რაც ჯვარი დამიწვრია, მას უკან თორმეტი წელიწადი იქნება, ერთი გამოცვითა და აი (უჩვენებს ხედიან ხაღხს), ეს მეორე არის და თუ რასმე ვეტყვი, მაშინვე ამას მიპასუხებს: ჯერ არ გაუგიათო...

II

პოდოსა (ხელში ძველი ჩუსტები უჭირავს) ჰა, კიდევ მოჰყე შენებურათ შენი მაზლის ცხოვრებაზე? შენ არ გვისმის: ჯერ არ გაუგიათ მეთქი... აი, ჩვენ ამაზე ვილაპარაკოთ (უჩვენებს ჩუსტებს): ეს ექვსი შაურის საქმეა, ამას ხელათ დავაკერებ, ერთ კარგ ქეჩოიან ცხერის თავს მოვიტან—ორი შაური? ოთხ გირვანქა კარგ ფურნის წითელ პურს ვიყიდი—ეგვეც ორი შაური. ეგ შენი ერთი ამაზი. ერთი ტრიცეცა თალიშას კახურ არაყსაც თან წამოვიღებ, ესეც შენი ექვსი შაური... დღეს ამითი იოლათ წავალთ...

მარ. (ბუზდუნით) ეგ დღეს,—ხვალა?!

პოდ. ხვალაც ღმერთი მოწყალეა! (თან საშუშოდ დაჟდება) ეეე... ღმერთი მართალ კაცს არ დაჰკარგავს... მადლობა ღმერთსა.

მარ. (მწაჩედ) ჰო, მადლობა ღმერთსა, ვითომ შენი ძმის პოდოსის მოხარულ სადილს მიირთმევ! რაღა იმათი ცხოვრება და რაღა ჩვენი? კაცო, შენც ხომ ირისი ძმა ხარ რატომ შენც იმისავით არა სცხოვრობ ძარუქ-ფარუქათა? ეს როგორ არის, რომ შენ დღე და ღამ ამ ჯღანებში სულს ირთმევ—მაინც მშვიდობი ვართ, ის კი ხელსაც არ ანძრევს და ყოველთვის ფერად-ფერადს მიირთმევენ, ტანზედაც კარგს იცმენ და იხურამენ...

პოდ. (თან ორის ხედიან ჰქერავს) ჯერ არ გაუგიათ, ქალო, ჯერ არ შეუტყვიათ!.. როცა გაიგებენ, ეგენი მაშინ მითხარი.

მარ. იფ, ეგ არის შენი პასუხი, სულ მაგას იძახი. ერთი ეს მითხარი, რა არ გაუგიათ?

პოდ. როცა გაიგებენ, შენც მაშინ გაიგებ რაც არ გაუგიათ.

მარ. (დასდება კუნძზე თითისტარს) იჰ,

ქა მე შენი თავი არა მაქვს, ეგ რაღაცა აგიჩემებია! (გაღის)

პოდ. (თაყნადუნული მუშაობს) ე, ე, ე, სიტყვა ბოლოა, ჩემო მარიამ, მაგნირი ცხოვრება უფრო ქარით გაბერილ ტიკსა ჰგავს...

მარ. (უცბად შემოვარდება) კაცო, შენ ძმინათ კარებზედ იმოდენა ხალხია მოგროვილი, ასე გეგონება ბაზახხანის ფომინობა არისო...

პოდ. (თაყ-აუღებლათ) ჰააა... იქნება გაუგიათ?

მარ. (ხედას ჩაქნევით) იჰ, ქა შენდა შენი „გაუგიათ“. ერთი კიდევ წავიდე, იქნება გავიგო, რა ამბავია, რისთვის მოგროვილი იმოდენა ხალხი? (გაღის)

პოდ. იმათ თუ გაიგეს—შენი გაგება საჭირო აღარ არის! (სიხუშე. მუშაობს)

მარ. (საჩქაროდ შემოდის ყვარბილით) პოდოს, პოდოს! არიქა, ჩქარა, ჩქარა უშველე, უშველე: ჩემი მაზლის სახლს ისრე ურევენ, თითქო ბაბბეუქოვის სახლს იკლებნო, ისეთი ალიაქოთია, რომ მეორეთ მოსვლა გეგონება!..

პოდ. ვინ ურევს, ადამიანო?

მარ. ვინ და—კვარტალი აფხოტი.

პოდ. ჰა-ა-ა?! ვგონებ გაუგიათ, ქალო, ვგონებ შეუტყვიათ! აბა, ერთი მეზობლები რას ამბობენ, მიზეზი რა არის მაგ ალიაქოთისა?

მარ. (გაბხის) წავიდე მექოშე ასატურას ცოლს სალომეს ვკითხო! (გაღის)

პოდ. (თაყანთაყის) მუდამ კოკა წყალს არ მაიტანსო; ახარ ეს ძველი ანდაზაა და როგორც ძველი ოქრო და ვერცხლი კარგია, ისეც ძველი სიტყვაა კარგი.

მარ. (შემოდის მუხლებში ტემით) ვუი, თვალბო! გენაცვალეთ ეხლა კარში თავი აღარ გაგვეყოფა, ეს რა ღვთის რისხვა დაგვეცა თავზედ!..

პოდ. (გაშტეკებულად) რა იყო, ქალო, რა მოხდა, რა ამბავია?

მარ. (მწაჩეთ) რაღა უნდა იყოს! პირდაპირ ავლაბრის მორევეში უნდა ჩავცვივდეთ, გენაცვა, ისიც ღამით, თორემ დღისით კარში არ გაგვევლდება: ვინცა გენახოს—ყველანი ჩავვაქვავებენ.

პოლ. რათა, ქალო, რა მოხდა იმისთანა, ვისთვის რა დავგიშავებია, რატომ არ მეუბნები?

მარ. (დაძმარებული) რაღა უნდა გითხრა: მთელმა ქვეყანამ გაიგო...

პოლ. რა გაიგო ერთი სთქვი და... გული კი გამიწყალე და...

მარ. (შიზანდელ ხელს იფარებს) უიმიე, გენაცვალე, როგორღა ვსთქვა, თავათ მთელმა ქვეყანამ გაიგო, ახლა მეც რომ ვსთქო და ისიც გაიგონ—მერე რაღა ვქნა?

პოლ. (უფრთხილ) ეეე! იში აქანდაზ, ვინ რა უნდა გაიგოს ამ ჩემ სახლში და ან ისეთი რა არის რომ ვგრე გეშინიან?

მარ. ქა... ისეთი რა არისო? ვუი, თვალეზი დამიდგეს. ცოლ-ქმარი ცინეში დაიჭირეს, სახლსაც სულ წითელ-წითელი ბეჭედე-დააკრეს და შენ კი ამოფ რა არისო? მაშ გვარაფერია?

პოლ. (გაოცებულია) ვინ ცოლ-ქმარი, ვისი სახლი, რა თხები რას ამოფ?

მარ. (შეტყუით) თხები კი არა და აქლემები. შენი ძმა არტუშა და ჩემი მახლი ცოლი მაშკო!

პოლ. (დაშფიებულია) ჰო, კი ეხლა მივხვდი რათაო მიზეზი რა არის, აბა ერთი ისიც მითხარი!

მარ. (აქეთ-აქით იუყრებს) აქ კი არავინ შემოპარულიყოს და ყურს არ გვიგდებდნენ: იცი, კაცო თურმე ჩემი პატროსნი მახლი ცოლი რო არტუშას ეძახოდა...

პოლ. ჰო... მერე ნუ გააგრძელო კიკოლიკას სიზმარივითა...

მარ. ჰო, იმას ვამბობდი, თურმე ღამით მუშაობს...

პოლ. როგორ, რას აკეთებს?

მარ. რას აკეთებს და იმას, რომ თურმე ეგენი სამი თუ ოთხი ამხანაგი ყოფილან. ერთი ვიღაც მდიდარი სოფდაგრის მალაზია გაუტეხიათ და იმოღენა ფარჩა-აბრეშუმი, შალი-ბაღდად-ქიშმირი, ჩითი-მიტკალი, ამირიკა და კიდევ რა ვიცი სულ გამოუზიდნიათ, თურმე მუდამ ვგრე შვრებიან, მაგის ხელობაც ეგა ყოფილა...

პოლ. მერე მაგის გულსთვის ჩვენ მოკრევი რაღათ უნდა ჩავცვივდეთ?

მარ. ქა... შენი ძმა არ არის? ეგ თავის მოქრა ჩვენი თავის მოქრა კი არ არის?!

პოლ. აფერუმ, ჩემო მარია, „ხურმა უტი ჰაირაპეტ—ჯარიმ ქაში კარაპეტ“)..." იმან იქურდოს მე კი ჩემი ცოლშვილით მორევი ჩავარდე!.. შენ ეს მითხარ, მართლა მიაბძანეს ვირის აბანოში?

მარ. ჩემი თვალით ვნახე: ჩემს მახლს ცოლს ისე გასწეწოდა თმები, რომ კორიძანთ კეკელა გეგონებოდა! ჩემ მახლსაც მკლავები შეკრული ჰქონდა...

პოლ. (თან ჰკერავს) ჰო... ეხლა გაუგიათ, ეხლა შეუტყვიათ. აი, ჩემო მარიაჯან, როგორიც ჩიტები იყვნენ—იმისთანა გალიაშიც ჩასხეს. (ფრთხილად მღერაან „ჯან გუჯუმის“ ხმაზე)

პოლ. ესე, ჩემო მარია, ეხლა გაუგიათო: „აკურატნი“ ქურდების მახე დაუგიათო: სხვისი ოფლი მდიდრებსა როგორ მოუგიათო? დაკეტილ-დაფარულს კარი გაუღიათო... ახლა ამბობს სულ ყველა: მაგრა გაუბიათო!.. მეც იმიტომ ვამბობდი—ჯერ არ გაუგიათო!..

(ფარდა ნელ-ნელა ეშვება)

ანტონ განჯისკარელი

*) სომხური ანდაზა: ხურმა ჰამოს ჰარაპეტამ, ჯარიმა ზღოს კარაპეტამ...

პოლკოვ. ლ. კ. მამაცაშვილი
კომანდირი—თურქესტ. არტ. დივიზიისა, მოკლულ იქმნა დასავლეთის ფრონტზე.

მსახიობი ქალი

ჰო-და! აი, ერთ მაგალითს მეც მოგიტხრობ, გამიგონე: ერთ მსახიობ ქალს ვიცნობდი, ნაზი იყო, თავ-მომწონე. შემეყვარდა, შევეყვარდი,—ამას თითქმის ყველა გრძნობდა, მაგრამ თურმე მსახიობი ცხოვრებაშიც მსახიობდა.

მე მას ვუძღვენ ყოველივე: სული, გული—რაც მეზადა, ის დაუბადე მე ჩემს ლექსში, ლექსიც მისგან დამეზადა; მე ვმღეროდი ურიცხვ ჰანგებს, ის კი ჩანგზე სიმს აწყობდა... მაგრამ თურმე მსახიობი ცხოვრებაშიც მსახიობდა.

ო, მან ჩემი სიყვარული—ქართა, წრფელი და ხსხასა ვერ განსჭვრიტა დინჯის თვალით, ვერ ახსნა და დაათასა; მან მომპარა ყოველივე რაც ჩემს შვებას შეადგენდა, მომპარა და ეხლა... ეხლა დარჩა მხოლოდ ეს ლეგენდა.

მაგონდება: ბოლთას ვცემდი ერთხელ ბაღჩის აივანზე, შემოიჭრა ამ დროს იგი, შემომიჭრა ლარნაკ ტანზე, თან ამბობდა: „ჰხედავ, ჩემო, მშობლებს არც კი შევეპოვე და მოგნახე, როგორც იყო, ძლივს გიპოვე... ძლივს გიპოვე...“ ჩამეხვია... ჩავეხვიე... ავგალობდი... ავგალობდა...

მაგრამ თურმე მსახიობი ცხოვრებაშიც მსახიობდა!

ამის შემდგომ—მესამე დღეს—დავეწვიე ჩვენს თეატრსა; თამაშობდნენ ერთ პიესას—ცნობილს, კარგს და ნაინატრსა, და მე ვკრეფდი, ჭკვიან ყურით, მსახიობთა ყოველ თქმულსა, ვადევნებდი თვალს მათ თამაშს, მათ ტანს, ნაკეთად ჩამოსხმულსა. ამ დროს—ღმერთო!—შემოქროლდა ჩემი სატრფო, და ამ ქალმა ჩაიხვია ვილაც კაცი, კაციც ხვევნით მიესალმა.

ქალმა უთხრა: „ჰხედავ, ჩემო, მშობლებს არც კი შევეპოვე და მოგნახე, როგორც იყო, ძლივს გიპოვე... ძლივს გიპოვე...“

ესა სთქვა და: ამ სიტყვებზე ირგვლივ ყველას გაეხარდა, მოეწონათ მსახიობი, ყველა ერთხმად ახარხარდა, მხოლოდ ერთი ამ ხარხარში ცრემლის ფრქვევით კვლავ ამბობდა: ეჰ, მართლაც, რომ მსახიობი ცხოვრებაშიც მსახიობდა!

ი. გრიშაშვილი

† ბ ი რ ზ ი ბ ძ ე ლ ი შ ვ ი ლ ი

სასარგებლო წევრი გამოაკლდა ჩვენს საზოგადოებას...

მ თებერ. მცირე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა გ. გრძელიშვილი, ნაფიცი ვე-ქილი, ქართულ-რუსულ ჟურნალ-გაზეთების თანამშრომელი, გულწრფელი ქართველი, სამ-შობლოს წინსვლის მონატრე. თავგამოდებით ზრუნავდა ქართული თეატრის აშენების საქ-ზე და რამდენიმე პრაქტიკული მოსაზრებაც წარმოადგინა. მისი რჩევით „ახ. კლუბმა“ თე

ატრის ასაშენებელ თანხის გასაძლიერებლად კერძსა და შესასვლელს თითო შაური წაუმა-ტა, რითაც უკვე ათას თუმანზე მეტია შეკ-რებილი და შემდეგ ყოველ წლიურად 15000 მ-დე შემოვა, ვიდრე კლუბი იარსებებს... კი-დეგ ბევრი რამ კეთილი განზრახვა ჰქონდა, მაგრამ სიკვდილმა სრულიად მოულოდნელად შეაჩერა მისი მოწადინე გულის ძვერა...

იოსებ არიმთიელი

ახალგაზრდა მსახიობნი

36

(მათი ბენეფისი ქუთაისში 11 თებერ.)

1, ზ. ჩხიკვაძე; 2, ნ. ჩაგუნავა; 3, ა. დოლობერიძე; 4, ს. ბეჟანიშვილი; 5, შ. ხონელი; 6, ა. კავთელი; 7, ი. ულენტი (მოკარნახე); 8, ზ. ურუშაძე (ადმინისტრატორი).

გინახავთ თუ არა გეგმა მანქანა, რომელსაც მრავალი წვრილმადი ხაღთა, კოჭაკი და სხვა ნაწილები აქვს? და ერთი მათგანი რა განაგებდა, მანქანა შესდგება.

სწორედ ამას მოგატყობთ ახალგაზრდა, „პატარა“ „უსახელო“ მსახიობი, რომელიც საზოგადოების თვალში დიდად არა სჩანს, მაგრამ წარმოდგენის მთლიანობისთვის კი დიდი მნიშვნელობა აქვს, მით უმეტეს თუ იგი სიყვარულით და ერთგულად ემუშავება თავის მრავალეობას...

ასეთი რვა ახალგაზრდა მსახიობის ბენეფისი ქუთაისში 11 თებერვ. გაიმართება და, იმედი უნდა გიქონიოთ, საზოგადოება მათს ამაგს დააფასებს...

ბოიკოტი

შეისა სამს მოქ. და ოთხ სურათად (გაგრძელება. იხ. „თ. და ც.“ № 5)

V

პავლია და კესა.

კესა. ვისა, ყმაწვილო, ვის ემუქრები ასტე?

პავ. (მოხედავს) აა, კესა, გამარჯობა შენი, გამარჯობა! (უნდა მოესვიოს, მაგრამ კესა უკან გადაუსტება)

კესა. დეიწი უკან, ხელი არ წამაკარო.

პავ. რა იყო, ბოშო, რა ბზიკი შეგიჯდა, რა ამბავია?

კესა. კილო კაი რომ ჩემი ყურით გევიგონე.

პავ. რა გევიგონე, ბოშო, რა?

კესა. (გაჭყაფრებული) კაცები სუყველა საზიზღრები ხართ...

პავ. რეიზა, ბოშო, რეიზა! აქამდის თუ შეპარყინული ვიყავი, რავა, ახლა შევიქენი საზიზღარი! გუშინ ძალიანს მეპორწილებოდი კისერზე და დღეს რავა ეშმაკები შეგიჯდენ! (შიიწევს მოსახვევად)

კესა. მომცილდი იქით, შენი არაფერი არ მინდა.

პავ. (შირჯჯაჩს იწერს) დიდება შენს სახელს უფალო! რა დაგემართა, ბოშო, არ იტყვი ახლა!

კესა. (ტირილით) აა, ტყვილა მელაპარაკებოდი ყველაფერს: ასტე შეგინახავ, ისტე მოგიარო და ეხლა გალახვასაც მპირდები.

პავ. (გაკვირვებული) ვინა, ბოშო, ვინ გპირდება გალახვას! (ახლო მიიწევს და მოესვება) კესა, ჩემო კესა შენ დაგენაცვლოს შენი პავლია თავიანთებებიანა, რა გაწყენიე ახლა არ მეტყვი!

კესა. მე რომ შენი ცოლი გავხდე, აა

უნდა გამლახო, ხო? რას ამბობდი ახლა, მარტვა რომ ლაპარაკობდი?

პავ. ვაი, შენ დაგენაცვლოს, შენი პავლია მაგ ყრონტში. იმას, შე გლახა, ილია ლუკოვიჩზე ვამბობდი. (ეხვევა)

კესა. შენ არა სთქვი, ჩემი ცოლი რომ იყვეს იმდენს ურტყამდი, იმდენს ურტყამდი რომაო...

პავ. აჰ, არ მოგიკვდეს პავლია. ჩემი ცოლი კი არა ჩემი ცოლი რომ იყვეს თქვა, ბოშო ტყელი ამიზა ხარ მერე გულმოსული (ჩქვინის)

კესა. (ხედავს უსხეტება) მეიცა, ბოშო, არავინ შევიდეს.

პავ. შევიდეს, რაღა ვისი მეშინია კი არაფერს ვიპარავ.

კესა. (ფეხის ხმა ისმის, კესა შეკრთება) მეიცა, ბოშო, ვინცხა მოდის გონია.

პავ. (გაჯაგრებული შევა კარებთან და რა დაინახავს ბესარიონს შიამხებს) რა გინდა, ბოშო, რა? შენი ადგილი კუნხაშია.

VI

ივინავე და ბესარიონი

ბესარიონი (შეკრძალებით შემოდის. ცარიელი კალათი უჭირავს ხელში. რადგან მსჯელობდა ზაფხულს და კესა დასვდებთან, თამამად— ზაფხულს) კუნხაში, რაღა ბუში კი არა ვარ. შენ თუ შემოხვილ იქანე, რაღა ვითომ მე რეიზა არ უნდა შამევიდე. შენ იქანე საღლა-ბურკოთ შემოდინხარ და მე საქმიზა მოვედი.

კესა. რა ამბავია, ჩემო ბესარიონ, რაშია საქმე?

ბესარ. (თავს გაქნევს) გლახათაა, ბიძია, სიქმე, გლახათ.

პავ. რაღა, ბესარიონ, თქვი შე კაცო!

ბესარ. რაღა და ვერაფერი ვიშოვე ბახარში. არაფერი მომიყიდეს.

კესა. რეიზა, ბესარიონ, რეიზა?

ბესარ. არც ხორცი, არც თებზი, არც ხახვი, კართოფილი, არც პური და არც ღვინო. ერთი სიტყვით შენ ხაზინს ბოიკოტი აქვს გამოცხადებულიო და არაფრის მოყიდვა არ შეგვიძლიანო.

პავ. ვაი, ამ დღის მომსწრეს. მერე დღეს ვეზდის ნაჩალიკი ჰყავს ხაზინს დაპატიჯებული სადილათ. აბა სეირი ავია!

კესა. ბეჩა, ასტე რაღა აქნება, ხომ დევიხოცეთ სიმშლით!

პავ. შენ მის ჯავრი ნუ გაქვს. შენ საყოფს ქე ვიშოვი საღაცა. ისტე რაღა წახდება საქმე, რომ ბესარიონს საცხა კუნქულში რამე არ ქონდეს გადამალული.

ბესარ. ჩვენ დღეს და ხვალ ქე გავიტანთ თავს, მარა მერე რაღა წავა ჩვენი კარაბადინი, არ ვიცი. ხო, პავლია, „პარკლამაციას“ გაჩვენებ! (იღებს უბიდან) გუშინ ხაზინმა რომ გარეკა მუშების მოციქულები, გული მოსვლიათ და „პარკლამაციები“ დოჟუკრიენ წუხელის. (აძლევეს ზაფხულს ფურცლებს).

პავ. (გაშლის გახარებული) უჰ... თქვენი სულია, ბიჭებო! ამ წითელ ფერს რომ დევინახამ, გული გამინათლდება. თქვენი ყრონტის ქირიმე, მუშებო! ისტეველ თქვენ თუ მოკუტავთ ამ ბურჯუებს, თვარა ამოგვადრენ სული.

კესა. წაიკითხე, ბოშო, ჩვენც გავვაგონე.

პავ. (ატრიალებს ხელში, გაშლის და ხმა-მაღლა, გარკვევით კითხულობს)

„ამხანაგებო!

ჩვენ, როგორც კულტურულ მუშებს შეჰფერის, პატროსანი, მშვიდობიანი გზით გაფიცვა გამოვაცხადეთ და გვინდოდა ადამიანურის უფლებების მოპოება. ბატონი ლიპაძე კი, იმის ნაცვლად, რომ ანგარიში გაუწიოს მუშათა კანონიერ მოთხოვნილებას, არავითარ საშუალებას არ ერიდება ჩვენს დასამარცხებლად და დასამციკრებლად. ის გაჯიუტდა და თავისი დამქაშების წყალობით უნდა გასტეხოს ჩვენი გაფიცვა. არ გვინდოდა უკიდურესი ზომებისთვის მიგვემართნა და საქმე გავგვეწვავებინა, მაგრამ... რომ სამულამოთ ავლავმოთ ლიპაძისთანა ტიპები და დავანახოთ ჩვენი ერთსულოვანი ძალა და მოქმედება და მით თავზარი დავცეთ ჩასუქებულ ბურჯუას, ამიტომ გადავწყვიტეთ გამოუცხადლოთ ბოიკოტი ბატონ ლიპაძეს. ჩვენ ღრმად დარწმუნებული ვართ, რომ მუშებში ეს დადგენილება მტკიცეთ იქნება დაცული. მოუწოდებთ აგრეთვე ადგილობრივ მცხოვრებთა და ვაქართ, რათა სასტიკათ დაიცვან ეს გადაწყვეტილება. არავითარ შემთხვევაში ბატონ ლიპაძეს არ გაუ-

მართონ არაფერში ხელი და არც არავითარი სანოვაგე მიჰყიდონ. ამას აცხადებს მუშათა ბიურო, რომელიც ორი ათასი კაცის წარმომადგენელია და ვაი იმ ვაჭრუკებს და საზოგადოთ ყველას, ვინც მუშათა კულტურულ სურვილებს წინ გადაეღობება. დეე, იგრძნოს ამით ბატონმა ღიბაძემ, რომ ის, რითაც იგი და მისი კომპანია საზრდოობს, ყველა ეს მუშის ხელიდან გამოდის და ანგარიში გაუწიოს თავის მარჩენალს. ჩვენ მიერ ერთსულოვანი ბოიკოტის დაცვა თავზარს დასცემს ბატონ ღიბაძეს და აშკარად დაანახვებს, რომ მისი ლითონი, ეს ჰკუცვრიალა ოქროები კუქს ვერ გაუძღვება, თუ მუშა ხელმა სანოვაგე არ დაამზადა. ამხანაგებო და მოქალაქენო, დაიცავით წესიერება. ჩვენი გაფიცვა ეკონომიურ ნიადაგზეა აღმოცენებული და მასში მთავრობა ვერ ჩაერევა, თუ, რასაკვირველია, ჩვენვე არ მივცემთ საბუთს. იმოქმედეთ წყნარად და შეერთებულად. გაუმარჯოს ამხანაგურ სოლიდარობას!

გაფიცვის ბიურო. "

პავ. პრავა, პრავა, მე და ჩემმა ღმერთმა! ოჰ... თქვენს ფიქვებს ვენაცვალე ბიჭებო! ეტირა დედა ეხლა ჩემს ხაზეინს. აჰა, ახლა მიირთვას „რაზი-რაზნი“ ბლუდები.

კესა. ბეჩა, ხომ სიმშილით დავაწყვეტენ. **ბესარიონ.** ახია ყორისფელი მაგაზე! ამდენ მუშას რომ ხოცავს სიმშილით, აგი არაფერია! მოუმატოს პატარა იგენსაც და უბატონოთ ხმას არავინ გასცემს. (მაჯღას) პავლია, მე კუხნაში შევალ და შენ ეს ამბავი ხაზეინს გააგებე... (გადის)

პავ. მისი ჯავრი ნუ გაქვს. რაღაი ამ დღეს მოვესწარი, რომ მის წრიალს დევინახავ თვალით, ვეტყვი კი არა, სულ გულზე გავხეთქავ.

კესა. პავლია, ეს ბოიკოტი რა ფერია ნეტა? მარტვა საკმელს არ მიყიდიან!

პავ. რაფერია და არც საკმელს მიყიდიან, არც სასმელს, არც ჩასიცმელს და არც დასახურს, არც არევიან დაელაპარაკება, სანამ მუშებს არ დააკმაყოფილებს.

კესა. მაგი ნამეტანია, ბეჩა, მარა იმ ერთ მუხლს არა უშავს. არ დაელაპარაკებიან და

მოსვენებული იქნება. ნეტა მე გამომიცხადებდნენ იმ ბოიკოტს, რომ შენ აღარ დამელაპარაკო და ერთხანს შევისვენო.

პავ. ბოიკოტი კი არა, რევოლუცია, რე-ქაცია და პაგრომი რომ ყველა ერთად გამოიცხადონ, მე შენ დალაპარაკებას მაინც ვერ მოვიშლი. (შიიწვეს მასხვეგაჲ) ვაი, შენ დაგენაცვლე...

კესა. (გაქცევა) აა, არ შეიძლება, ბოიკოტი მაქვს გაკეთებული, ბოიკოტი!

პავ. (გაშოკებულია) კესა, კესა, დედა ნუ მოგიკვდება ერთი მაკოცნიე, ერთი!

კესა. აა, ბოიკოტი მაქვს, ბოიკოტი!

პავ. კესა, კესა, ერთი, ბოშო, ერთი. (კარებში ხელს წაატანს კესას კაბას, მაგრამ კესა გაუსწვტება ხელიდან და გაოქცევა. ამ ხმაურობაზე გამოდის გიორგი ღიბაძე. მაჯღა დატყვენდი გაჩერდება)

VII

ივინიეუ და გიორგი.

გაორ. ბიჭო, რა ამბავია, ეს რა ყვირილია! ქუჩაში ხომ არა გგონია შენი თავი, შევირო, შენა!

პავ. არაფერი, ბატონო, გულმოსული ვარ ცოტა დი იმიზა ავხმაურდი. ეგერ ჩვენ პოვარს ველაპარაკებოდი და ცოტა ხმამაღლა მომივიდა.

გიორ. თქვენი სალაყბო სამზარეულოა. დაეყარენით იქ და რაც გინდათ, იყბედეთ. აქ ყვირილი მეორეთ აღარ გაბედოთ, თორემ ვაი თქვენი ბრალი.

პავ. ბატონო, გული მომივა დავიყვირებ აბა რა იქნება! ბესარიონი მევიდა ბაზრიდან ცარიელი. უთხრობიათ ბოიკოტი აქვს შენს ხაზეინს გამოცხადებულიო და ვერაფერს მოგყიდითო.

გიორ. რას მიჰქარავ, ბიჭო, მართლა?!

პავ. კი, ბატონო, კი! ტყუილს რავე მოგახსენებთ.

გიორ. დამიძახე ეხლავე ბესარიონს აქ.

პავ. „ს-ჩას“, ბატონო! (გადის)

გიორგი მარტო.

გიორ. (ძაღვიან გაჯავრებული დადის სტენახე და სიბრაზისგან დატბუბებსა ქერის) არა, ვინ მიკრძალავს მე, გიორგი ღიბაძეს, სანო-

ვის ზღვით წელიწადში 10 მილიონის საქონელი გაჰქონდათ და შემოჰქონდათო. ათ მილიონს სესტერცის ამბობენ, ასევე ვაჭრობა აქვენდათ ქართველებს რომაელებთანაც.

ქართველთა აღებ-მიცემა, ვაჭრობა და ზღვაზე მოგზაურობა ძველადგანვე ყოფილა აღორძინებული. ამას ასაბუთებენ ბიზანტიელთა და რომაელთა თითქმის ყველა ის მწერლები, რომელთაც კი მთელის კავკასიის შესახებ რამე დაუწერიათ, ან უმგზავრნიათ და სხვ. ასეთ ნაწერთა რიცხვი ერთობ დიდია, იგინი ნათელის გარემოებით მოსვენ ჩვენს ძველს დროს და იმ დროთა ქართველთა აღებ-მიცემო ნიჭიერებას და მის გარემოებათა პირობებს.

ეს რომ ცხადი ქეშმარიტება არის და უტყუარი მოწმობა, ნათლად ამტკიცებს ის გარემოებაც, რაც კი ახლა განვითარებულ სწავლულთაგან ისტორიის ფურცლებზე დასაბუთდა და რაც კი ქართველთა ერის წარსულს, მათ უძველეს დროის კულტურულს განვითარებას, აღებ-მიცემას, ზღაგონობას შეეხება და სხვ.

ძველ და ახალ მეისტორიეთა მოწმობით კოლხები ძველის დროის ერია; იგინი უხსოვარის დროიდან სჩანან ისტორიის ფურცლებზე. თავის დროს, კოლხებს სჭერიათ ფართო ქვეყნები და ჰქონიათ მძლავრი სახელმწიფო, მასთანვე აყვავებული ხელოსნობა, საქარხნო საქმეები და აღებ-მიცემაც. ყველა ასეთ საქმეთა დარგზე კოლხები ყოფილან გამოცდილნი და დაწინაურებულნი.

აწინდელის სწავლულთა თქმით კოლხები ქართველები არიან. ამას ასაბუთებს, სხვათა შორის, ბარონი უსლარი («О колхахъ», записка барона Услара 1891 წ.). კოლხები განვითარებით ისე ყოფილან ამაღლებულნი, დაწინაურებულნი, რომ მთელს აღმოსავლეთშიაც ცნობილნი ყოფილან, როგორც განათლებულნი და სხვა და სხვა საქმეთა ხელოვანნი. ამათი განვითარება ისე ყოფილა დაწინაურებული, რომ ბიზანტიელთა და რომაელთაც კი მათგან შეუსწავლიათ ხელოსნობა და ვაჭრობა. მაგალითებრ კოლხებს კარგათ სცოდნიათ ვარსკვლავთ რიცხვა, წელი-

წადთა დროის დაყოფა, ჰაერის შეტყობა, მთვარის დრო-ჟამის გაგება, კაცთა მკურნალობა, ბედაურთა, ფრინველთა და სხვ., კეთება სახლების, ხიდების; თიხის ზელა, კრამიტის, აგურის, ჭურჭლის და სხვ. კრა-წვა, ქსოვა, კრა, კერვა, სამღებროები და მრავალიც სხვა ასეთნი, როგორც საქარხნო, ისევე სავაჭრო და სააღებ-მიცემო საქმენი.

ზ. ჭიჭინაძე

(გაგრძელება იქნება)

ელ. ჩერქეზიძე

(30 წ. დღესასწაულზე 2 თებ. სახაზინო თეატრში წარმოთქმული)

იყო და... არა იყო რა...

იყო ერთი ურუ სოფელი, გაქს გველეშაში შემოქხეცდა, ხალხს სასო წარკვეთდა, სიბნელეში ჩაფლულიყო, რწმენა დაეკარგნა და უკეთესი მომავლის გზას ვერა ქხედავდა...

გაბედებული ხალხი ურთიერთს ესეოდა...

სოფლის მახლობლად მდებარე კოშკში მსუქალი ცხვარობდა, ჟამისი-ჟამად დილა-საღამოთი სოფლად ჩამოდიოდა, ხალხში ჩაერეოდა ხოლმე, ღამაზ მომხიბლავ ზღაპრებს მოუთხრობდა, რწმენა გაჰქრათ მდებარე მისწრაფებას უნერგავდა, ცხვარების განახლებისკენ მოუწოდებდა... შთაგონებდა, რა გზას დასდგომოდენ, რომ გველეშაშისგან თავი ესხნათ...

ურუ სოფელი გამოფხიზლდა.

სწორედ ასეთი იყო ჩვენი ცხვარება ამ დღე-დღეათის წლის წინად: ურუ, რწმენა-გამქრალი, მიზან გაურკვეველი, შურ-დგარძლანი, გაბედავდათებული...

და ვითარცა მსუქალი, დავაწლ-მოხილვა დედაც, ჩვენი სტენის დამსახურებულ სხვა მუშაკებთან ერთად, მოკვლინე სამშობლო სტენას და ზენახარის, ბუნებითი ნიჭით, ხან მდურავა-მხიდებათ, ხან დაცინვა-გაკიდვით, ჩვენთა მანკიერებათა შესარკვებით, მოკვითხრობდა ხელაფნების გამტაც, გრძობის გამოფხიზებულ და სულის დამატკობებულ ღამაზ ზღაპრებს...

და, ახლა, შენმა ჯადო-ზღაპრებმა — შენმა ხელაფნებამ უქმად არ ჩაიარა: დღეს შეკრებილი ქართველი ერის შვილნი, რომელთა გათვითნობიერებაში

შენ არა ნაკლები დგაწლი მივიძღვის, როგორც სტენის ჭეშმარიტ ქერუმს, და მისი თანამოძმე შეზობელნი შენს ამაგს დღესასწაულადებენ...

მაგრამ ეს დღესასწაული მარტო შენ არ გაგკუთვნის, როგორც მსახიობს!.. არა, ეს დღესასწაულია ქართველი ქალისა, რომელიც უკვე ებმის ჩვენი ერის აღორძინების ფერხულში...

ჟურნალი „თეატრი და ცხოვრება“ გოლცაგს, როგორც შენ, ისე უველა ქართველ ქალს ამ ბრწინვად დღესასწაულს... შენ გასურვებს, კიდევ მრავალ წელს დაგემშვენებინოს სამშობლო სტენა, ხოლო ქართველ ქალს—უფრო შეგნებით და თავგამოდებით ჩამუდოებს სამშობლო ქვეყნის აღორძინების საქმეში...

და მაშინ ჩვენი „ერო სოფელიც“—ჩვენი ქვეყანა შეგებით ამოისუნთქებს...

გაუმარჯოს შენს შრომას!..

იოსებ იმედაშვილი

სახალხო სახლში 29/1 სსხ. წარმ. მმართ.

წრემ, კ. შათირიშვილის რეჟისორობით წარმოდგინა კომედ. „მელანიას თინები“, რომლის შინაარსისა და კომიკურ სახეების მთლიანობა ხალხში დაუსრულებელ სიტკბობისა და მხიარულების განცდას იწვევს. შიროვნებათა ჯეროვანი შეთანხლება სასიამოვნო იყო მით უფრო, რომ მათ განსახების დროს თვით შემსრულებელნიც შესმატებულად იქნენ. ნ. გოცირიძე (მედროგე ზაფაქ) იმდენად ბუნებრივი მსატყობით და სიმარტივით მოქმედებდა, რომ ჩიბუხის წვეის დროსაც, როდესაც ნალაზარაკევის გარჩევა თითქმის შეუძლებელი იყო, განსახების მძალე საფეხურს აღწევდა და იმ საღამოს ცენტრად ისახებოდა. ამსთანავე კარგი იყო ქ. ჯავახიშვილი (მელანია). არ ვტყვი—იგი ამ დროის საუკეთესო ამსრულებელია მეთქი, მაგრამ მის მიერ შექმნილი ხატებიც თვალსაჩინო იყო. ამ ორ შიროვნებას ბ.ბ. რომანიშვილი (კასაბო არუწა) და მანდიშვილი (მადლიცის უფროსი) ბუნებრიობის სიუხვით ხელს უწყობდნენ. დანარჩენ მამქ

მედთა (ანკარა, თოიძე, სვანელი, ივერელი, ნინიძე და გიორგაძე) სახეებიც რეჟისორ კ. შათირიშვილის კარგი ცოდნის გამომყენებელი იყვნენ. ხოლო არ შეგვიძლიან აღვნიშნავდ დანსტოვით შეცდომა სტენარიუსისა, რომელმაც შირველ მოქმედებაში მელანია ადრე შემოუშვა. წარმოდგენას აუარებელი ხალხი დაესწრო.

მიშო

ქართველ მუშა მგალობელ-მომღერალთა გუნდმა მ. კავსაძის ლიტბარობით სსხ. სახლში კვირას 31/1, გამართა კონცერტი, რომელმაც აუარებელი ხალხი დაესწრო. კონცერტის დაწყებამდე ლიტბარმა მ. კავსაძემ წაიკითხა თვისი მოხსენება „ქართული მუსიკა“ (სიმღერა-გალობა), რომელშიაც ბევრი მწვავე სიმართლე გამოამყდავნა. (ეს მოხსენება ჩვენი ჟურნალის მახლობელ ნომერში დაიბეჭდება). გუნდმა იმდერა ქართლ-კახურ-იმერულ-გურულ-მეგრული და სსხ. კიდეც სიმღერები; ზოგიერთ სიმღერის შესრულებას ეჩვენა სწორედ ის ნაკლი, რომელიც თვით ლიტბარმა აღნიშნა—ე. ი. ქართული სიმღერის ბუნების შერხევა, გადაგვარება; საერთოდ კონცერტმა კარგი შთაბეჭდილება მოახდინა ხალხზე, განსაკუთრებით უკანასკნელმა განყოფილებამ, რომელშიც გლეხურად გამოწვობილმა მომღერლებმა ხალხური სიმღერები გვასმინეს. აქ აგონესდა ჩვენი დღევანდელი სოფელი; საუცხოო იყო ვანო უსტიანიშვილის მიერ ფანდურზე დამღერება—(ამ დროს მომავალ ნომერში დაბეჭდება); დამსწრეებმა რამდენიმე სიმღერა გაამოტყობინეს.

გუნდი შედგენილია სხვა და სხვა კუთხის და დარგის მუშათაგან. მეტი დრო რომ ჰქონდეთ ლიტბარსა და გუნდის მონაწილეთ, აღბად უფრო უკეთესი იქნებოდა მათი ნაშრომი.

დგაწლი მათი კი ფრიად სამატიოთა: ჩვენი ქვეყნის სხვა და სხვა კუთხის შვილთ ერთად უყრიან თავს, მათს სულის შემკნაქმედს ერთ მთელად აზავებენ და თვით ხალხს საკუთარ მშობლიურ ხალხურ მუსიკას აზიარებენ...

სასურველია გუნდს საშუალება მიეტყოს, რომ საქართველოს სხვა და სხვა კუთხესაც ასმინოს მშობლიური ხმები, რა თქმა უნდა—ჩვეულ სიმღერებისა. ხსენებულ საღამოს რამდენიმე ახალი სიმღერაც იმდერეს.

უხავანო

„განათლების“ სკოლამ კვირას, 31/I, გამართა აკაკის საღამო, რომელშიაც განსაკუთრებით ამავე სკოლის მოწაფე-ქალნი მონაწილეობდნენ. ბინდით მოცულს ჩვენს ცხოვრებაში სწორედ ბრწყინვალე მომავლის ცისარტყელას მოგაგონებს ამ ქალთა სკოლის საზოგადოების მოღვაწეობა. მოხსენება აკაკის შესახებ წაიკითხა IV კლ. მოწაფე ქალმა ა. კანდელაკმა, იმავე კლასის მოწაფე ქალმა იაშვილმა წაიკითხა „აკაკის ხსოვნას“, აკაკის ლექსები წაიკითხეს და იმღერეს (სვანთის ლოტბარობით) მოწაფე-ქალებმა, მათვე დასდგეს „პატარა კახის“ I მოქ. ზოგიერთმა მოწაფე-ქალმა არტისტიული ნიჭიც გამოიჩინა: შეგნება, შესაფერი მიმოხვრა, ტეშმარტიც. გაცდა—არა ყალბი გრძობიერება,—აი რა ახასიათებდა მათ. ზოგიერთი სიმღერა (მაგ „რენო“) შეუფერებლდ მიგვაჩნია ასეთ საღამოებზე. სკოლა გატყედილი იყო სტუმრებით. დაესწრო ქალაქის მოურავი ა. ი. ხატისოვიც. საზოგადოება დიდად კმაყოფილი დაიშალა. საღამოს პროგრამის ფურცლები დახატულ-დაწერილი იყო მოწაფე ქალთაგან, დეკორაციები—ლ. გუდიაშვილის მიერ.

მუსულმანთა საღამო მუსულ. ქალ-ვაჟთა საქველ-მოქმედო საზ-ის სასარგებლოდ გაიმართა „ახალ კლუბში“. თათრულად წარმოადგინეს „არშინ მალ ალან“-ის მე-2-ე მოქ., შემდეგ გაიმართა ლექური და სალიტერატურო-სამუსიკო ნაწილი. საღამოს დიასახლისობდა პრინცესა ყაჯარი, გამგეობდა ვეჟილოვი. დაესწრო დიდალი საზოგადოება და კარგი შემოსავალიც ჰქონდათ. ქართველი ქალნი დიდათ უწყობდნენ ხელს საღამოს რიგიანად ჩატარებას.

ელ. ჩიკაძევიშვილის 30 წ. მოღვაწეობის დღესაწაული სახან თეატრში 2/2 ნამდვილი დღესასწაული იყო: რიგიანად დადგმული პიესები („დაქც. ოჯ.“, „ორი ობოლი“ და „გლ. ხა ჭრიაშვილი“), საზოგადოებით გატყედილი თეატრი და, რაც უფრო საყურადღებოა, ზომიერი და გონიერი მილოცვები. იშვიათად გვინახავს ასე შეფერებული და მოკლე მილოცვები. მოდღესასწაულე სცენაზე გამოიყვანეს მხცოვანმა მსახ. მ. ს.-აბაშიძისამ, კ. ყიფიანმა და სხ. მიულოცეს: მსახიობთა მხრით—გ. აბაშიძემ, ქართ. დრ. საზ. ი. გედევანიშვილმა, რუსებმა, სომხებმა, თათრებმა (ბაქოს „ნიჯათის“ საზ-ბამ), სახ სახლმა, ნაძალადევის თეატრმა, ნაჭრებმა (ი. მენთეშაშვილმა, რ. ჯიბლაძემ და სხ.) ვაჭრებმა (ამ. ტურიაშვილმა—ფული), სომეხთა დრამატუზგმა შირვანზადემ, მსახიობმა აბელიანმა, სადღესასწაული კომიტეტმა (არტ მ. ახნაზაროვმა), ვურ. „ჯეჯილმა“, „თეატრი და ცხოვრებამ“ გორის მშრომელთ და სხ. ზოგიერთ სიტყვას შემდეგ დაებეჭდათ, მიართვეს საჩუქრები.

„ახალ კლუბში“ ქართ. დრამ. დასი ყოველ ხუთშაბათობით მართავს ქართულ წარმოდგენებს, რომელთაც მუდამ ბლომა საზოგადოება ესწრება. გასულ კვირებში დასდგეს „პირველი ბუზი“, „სიძე-სიმამრი“ და სხ.

სარკუზის კლუბი უკვე თავის საზამთრო შენობაში გადავიდა და მოქმედება დაიწყო.

ქართ. ოპერის ამხანაგობამ მესამედ (ხოლო „ახ. კლ.“ სცენაზე პირველიდ) წარმოადგინა ოპ. „რიგოლეტო“. საზოგადოთ მუსიკის და კერძოდ ამ ოპერის შესახებ უკვე გამოვთქვით ჩვენი აზრი, ახლა კი განმეორებით იმას ვიტყვით, რომ თუმცა ოპ. „რიგოლეტო“, მათ მიერ დადგმული, სრულ ქმნილი არ არის, ნაკლი აქვს (მონაწილენი უმეტესად რუსნი არიან, ანუ უცხო ჰანგებით აღზრდილნი), მაინც საყურადღებო ნაბიჯია და იმის მომასწავებელია, რომ ქართველ საზოგადოებას სწყურია ოპერა, მხოლოდ მშობლიურ ნიჟადაზე აჯობენილი. ქართველ კომპოზიტორთა ვალია, ამ მოვლენას ანგარიში გაუწიონ. —ლი

ბაქოს ქართული საღამო წ. კ. ბ. მ. სასარგებლოთ გაიმართა შაბათს, 16/I, საზოგადო საკრებულოს დარბაზში. საზოგადოთ ასეთ საღამოებს, თუ კი შინააჩიანათაა მოწყობილი, დიდი მნიშვნელობა აქვს. მაზე მიდიან სხვა და სხვა ეროვნებებიდან, რომ გაცენონ და დააფასონ იმ ერის სულიერი და კულტურულ შემოქმედებათა ნაყოფი, რომლის სახელითაც იმართება საღამო.. ამ მხრივ საანგარიშო საღამომ ვერ დავაკმაყოფილა. განა I მოქმედ ვოდ. „უბედურ დღეს“, ქ-ქილარჯიშვილისა და ბ. ზარდალიშვილის მიერ წაკითხულ თითო ლექსს და ბოლოს სოფლის ცხოვრებიდან დადგმულ სურათს „დღეობას“ შეველო ეროვნული ელფერი მიეცა საღამოსთვის?! საკვირველია რატომ არ ისარგებლეს შემთხვევით აქ მყოფი ბ. კ. ფოცხვერაშვილით? მართალია ამ საღამოს ის დანიშნულებაც ჰქონდა, რომ შემოსავალი დარჩენილიყო, რომელიც აძლიერებს განყოფილების ნიეთიერ მხარეს ყოველ წლივ და მით ქართულ სკოლის საქმეს წინ სწევს, მაგრამ არც პირველი დანიშნულება უნდა დეტოვები ნათ უყურადღებოდ. საღამოს ქართველი საზოგადოება ნაკლებ დაესწრო. შემოსავალი ათი ათასამდეა.

სან-ქან

დ. ხაშურში შაბათს, 30/I ხაშ. ქართ. დრამ. წრემ დასდგა ირეთელის „სოფლის გმირები“, ეგ. ნინოშვილის მოთხრობიდან გადმოდებული. პიესაში მონაწილეობდნენ საუკეთესო ძალები და პიესა ჩინე ულის ანსამბლით ჩაატარეს. ძველ მოთამაშებზე, როგორებიც არიან: ალ. კორძია, მ. კვალიაშვილი, ალ. ქუთათელაძე, ს. დედარიანი, დ სხილაძე, ს. პაპუნაშვილი და სხვ. არაფერს ვიტყვი აქ, რადგან ხსენებულმა სცენის მოყვარებმა კარგა ხანია დამისახურეს მაყურებლის ყურადღება, როგორათაც ნიჭიერმა და სინიდიხიერმა მუშაკებმა სცენისა. მხოლოდ არ შეიძლება უყურადღებოთ დავსტოვოთ ქ-ნ ჭუმბურიძის, რომელიც პარველად გამოვიდა ხაშ. სცენაზე და ანიკია როლი სრულის სიმძლავრით და დრამატიულის ელფერებით განასახიერა. თუ რომ ამ პატივცემულმა ქალმა განაგრძო მუშაობა ხაშურის სცენაზე, წრეს მიე-

მატება ისეთი ძალა, რომ თავისუფლად შესძლებს ისეთი შინაარსიანი პიესების დადგმას, რომელთაც უქალობისა გამო ვერ ახერხებს ხშირად. ეტყობოდა რეჟისორის ხელი და მუშაობა. საზოგადოება კმაყოფილი გავიდა თეატრიდან. ამ მოკლე ხანში დასდგამენ: „მარუჩას“ და „გაზაფხულის ნიაღვარს“. ქართულ წარმოდგენებს ხალხი ბლომად ესწრება. ამიტომ საჭიროა მაყურებელს, რაც კი შეიძლება შინაარსიან და გასაგები რეპერტუარით გაუმსაპინძლდნენ ხოლომე. ნიკო გურული

ფოტინე და მარინე

(გურული სცენა)

- გამარჯობა, მარინე!
- დმერთმა გაცოცხლოს, ჩემო დაიე.
- სა იყავი, ცავ? გუშინ-ღამ გამევიარე და გამოტყლევცილ-იყო წი-კარი.

— სა ვიყავი ბეჩა-და — „ნახალოვკი“-ს ტეატრში მე და ჩემი კაძახი! მარა იქინე წასვლას შინ პრასა მეჭამა არ მერჩია?! შევედით შით .. დეიწყო წარმოდგენა, მარა რაი წინ წამორდგენა — უკან ჩხუბი, მარჯვნივ ქართული გინება, მარცხნივ — რუსული გინება... კალთაში ბაღანეს ქყავილი, კარებში — უშველებელი ბრაგა-ბრუგი!.. მაი კილო აფერი! ვქდანვარ აგერ ჩემთვის! უბიძგა ვინცხამ ჩემ სკამს და აი უშველებელი დედაკაცი ქი არ გამაგორა ხაბურზაკივით?! ამიზა გაკუქდა ჩემი კაძახი. რაფერი უწესობა ყოფილა აქანევო, დეილაპარიკა! ამის თქმაი და — წამოხთა ვ-ნცხა ყაზირალი... წუუჭირა კისერში... გაათრიეს გარე და ისტე მობრიგვეს, ისტე, რომე მას მერე ფაფის მეტი აფერი უქამია...

— ავა, რომ ჩიოდენ ამ „სიზ-ნში“ კაი წესრიგი იქნებაო, ტყუილი შეიქნა?!

— ვოი! ისტე ამოუფშუტავს თვალ! თავარ-ანგელოზი იქოურ სცენის-მოყვარებს და გამგეობას, რავალც იქინე აფერი წესრიგი არ იყოს. . .

ალი-ძამიძა

წვრილი ამბები

◆ **გ. გეღიშვილი**, ნაფიცი ვეჟილი, ქართულ-რუსულ ჟურნალ-გაზეთების თანამშრომელი, 3 თებ. უცებ გარდაიცვალა.

◆ **გარდაიცვალა** სახალხო მწერალი ლ. გუბელი (ლუკა თათიშვილი), ავტორი „სიყვარულისა“, „დავით და კონსტანტინესი“ და სხ.

◆ **შიო მღვიმელის** დილა გამართება 14 თებერ „სახაზინო თეატრში“.

◆ **ქართველმა მხრამლმა** ნათან დავ. ელია-შვილმა ძველი ებრაულიდან ქართულად სთარგმნა: 1) „ხასა გივაში“, ისტ. ტრაგ. 4 მოქ. მსაჯულთა დროიდან, დოქ ლ. მეკლერისა; 2) „იძულებულნი“, ისტ. დრ. 1 მოქ., ლ. ელიავისა.

◆ **მოკლ. კ. ს. ცხომელიძის** თაოსნობით ქართ თაქერის ამხ-ბა ამხადებს ქართულად დასადგმულად „ტრავიატა“-ს (თარ. კ. დოდაშვილისა).

◆ **გვოსანი ს. აბაშელი** ეს მეორე კვირა ავალა და ლოგინში წვეს.

◆ **ელ. ჩიკაძის** სადღესასწაულო წარმოდგენას გამართავენ ქუთაისის დასი (ქუთაისში), სახალხო სახლი, ხარფუხის კლუბი და სხ.

◆ **მლ. პ. კარბელაშვილს** შეუკრებნია და გადაუღია ქართული ეროვნული სიმღერა-საგალობლენი. საჭიროა გამომცემელი.

◆ **მ. ურუშაძე** ყვირილის კლუბში სამხატვრო ნაწილის განგედ მიუწვევიათ.

◆ **მოკლ. ე. ლორთქიფანიძე** 12 თებ. „არტ. თეატრის“ დარბაზში კონცერტს გამართავს.

◆ **ქართული კონსერტი** ალ. მაისურაძის ლოტბარობით გამართება დღეს, 7 თებ., სახალხო სახლში.

◆ **ქართველი დრ. დასი** ხვალ 8 თებ. სახალხო სახლში სდგავს სოფოკლეს ცნობილ ანტიურ ტრაგედიას „ოიდიპოს მეფე“-ს, რეინპარტის მიზანსცენებით.

მადლოვის გამოსცხადება

ბ-ნო რ-რო! უღრმეს მადლობას უცხადებთ სტეფანე ივანეს ძე კუპრეიშვილს, რომელმაც შემოსწირა ს. გვეჯეთის უფასო წიგნთ-საცავ სამკითხველოს ჟურ. „თეატრი და ცხოვრება“ ერთი წლით. გამგეობა

მწიგნობრობა

◆ „**ქმური სიტყვა ქართველ მუსლიმანებს**“, აბ. წულაძისა, დაწერილია მდამიო, სასაუბრო, ყველასათვის გასაგები ენით. წიგნში მოყვანილია ზოგიერთ ქართულ ჟურ. გაზეთებში დაბეჭდილი წერილები და ლექსები ქართველ მუსულმანთა შესახებ; წიგნი შემკულია მრავალი სურათით (იმ პირთა, რომელთაც ქართ. მუსულ. შესახებ დაუწერია, ანუ უზრუნია რამ). შეიცავს 176 გვ და ღირს 60 კ. ამ უქალაღღობაში ეს ფასი დიდი არ არის და სასურველია მისი გავრცელება, მით უმეტეს, რომ ამ წიგნის მთელი შემოსავალი გადაეცემა ქართულ საქველმოქმედო საზოგადოებას“.

◆ „**მდიდარი ძურღები** ანუ ეშოას მოცილენი“, ან. განჯისკარელის რამდენიმე ლექსი, ცალკე წიგნად გამოვიდა, 16 გვ. 10 კ.

რედაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა

სახალხო სახლი

ორშაბათს, 8 თებერვ. ქართ. დრამ. სახ-ის დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება სოფოკლეს ცნობილი ტრაგედია

ოიდიპოს მეფე

მონაწილენი: ქ-ნი: აბაშიძე ტ., დავითაშვილი ნ., თოიძე ნ., ქიქოძე ა., ჯავახიშვილი ნ., ბ-ნი: ე., გუნია, გომელაური ს., თარალაშვილი ი., იმედაშვილი ა., იშხნელი გ., მამფორია ი., მგალობლიშვილი დ., ჟივიძე ი. სარაული მ., ვარვარიძე ე.

ადგილების ფასი 25 კ.—1 მან. 50 კდე.

დასაწყისი საღამოს 9 საათზე.

რეჟისორი ანდრონიკაშვილი

შემდეგი წარმოდგენა „მადამ-სანჟენ“

სახალხო სახლი

კვირას 21 თებერვალს 1916 წ. დღით ლ. ჩერქეზი შვილის მონაწ.

ბაიყუუი

ფარსი 2 მოქმედ. ცაგარლისა.

მონაწილეობენ: მარგველაშვილი, ბ-ბ. გოცირიძე, იშხნელი, ჯაბაური, რამაზაშვილ, და სხ.

კონსერტ. განყოფ.

მონაწილეობენ: ინაშვილი, ჯაჯანაშვილი, დიმიტრაშვილი, ჯაბადარი, გრიშაშვილი, ჩუბინოვი და სხ.

დასაკრებელ ლეკური ცნობილ მოლეთა მონაწილეობით.

დასაწყისი დღით 12 საათზე.

ადგილების ფასი 2 მან. 40 კაპ.

„ბილეთები უიღება ძმურ ნუგეშში“.

გამგე ჯავახიშვილისა რეჟისორი გოცირიძე.

განათლება

სამეცნიერო-საშეღავთო და სადიტრატურა უურნალი (წელიწადი მეცხრე).

წლიურად უურნალი 5 მ. ტფილისში გზავნიით ედირება 4 მ.

მწერთათვის საფლის სკოლის მასწავლებლებს, სახალხო სამკითხველოებს, საშუალო სკოლის მოწაფეებს, სტუდენტებს, მუ- უურნალი დაეთმობათ შებს 3 მ. 50 კ.

ცალკე ნამუკა უურნალისა ედირება 50 კაპ.

რედაქცია სთხოვს ხელის მომწერლებს დროზე დაიკვეთონ უურნალი. მისამართი: Тифлисе. Дворянская Грузин. Гимназия Л. Б. Бончадзе. 1233 რედაქცია-გამომც. ლ. გ. ბოცვაძე.

საქალაქევის თეატრი

კვირას, თებერვალს

წარმოდგენილი იქნება

პრისტინე

დრ. 4 მოქმედ. ირეთელასა

გვ. ნინოშვილის მოთხ-ბიდან.

მონაწილეობენ: ქქ-ნი: ამირანაშვილი ს. გოგაშვილის, ნ. ინაიდა, ქ. კამკამიძე; ბბ. ვ. ნინიძე

ბ. გულიკუაშვილი, გაბინაშვილი, კუდუხუაშვილი, ა. ძაძაძის, ლადოშვილი, კანტიძე, ხერხეულიძე.

ფასები 10 კ.-30 კდე დასაწყისი საღ, 8 საათზე რეჟის. ა. გოგაშვილი, გამ, ქობულაშვილი

დღით კვირას, 7 თებერვალს 1916 წ. დღით თბ. ქართველ მუშათა მომღერალ მგალობელთა გუნდი ზლ. მაისურაძის ლობჯინაშვილით გამართავს ოთხ განყოფილებიან სახალხო

სახალხო სახლი

დღით კვირას, 7 თებერვალს 1916 წ. დღით თბ. ქართველ მუშათა მომღერალ მგალობელთა გუნდი ზლ. მაისურაძის ლობჯინაშვილით გამართავს ოთხ განყოფილებიან სახალხო

კონსერტს

ადგილების ფასი 4 კ.—დან 50 კ—მდე. დასაწყისი დღის 12 საათზე. დაწყებული მრავალმხარე. ბილეთები იუიდება თეატრის კასაში.

ფოტოგრაფია ი. ა. სტურუასი

(ვოგზლის ქ. და კვირილის ქ. № 13)

იღებს ელექტრული ზომის სურათებს ხელ-მისაწვდენ ფასებში, სუფთად და ხელაწმუნად. შეჩვენებს საქმეს ასრულებს დანიშნულ ვადაზე.

ჩვეულებრივ ვასწავლი

ქართულ სიმღერა — ბალეტს

და ვამზადებ მომღერალ-მგალობლებს მუდმივ გუნდისათვის, რომლის მიწვევა ეკლესიებში და კონცერტებზე, ახალ წევრების მიღება-ჩაწერა იკითხეთ

მიხეილ კახსაძესთან

(ჩუღურეთის წმ. ნიკოლოზის ეკლესიის სკოლის შენობაში, ორშაბათ., ოთხშაბათ დ-პარასკეობით საღამოს 6—9 ს.-დე). როგორც ახლებს, ისე ძველ ჩვენ გუნდის წევრთ ვთხოვ მოზმანდნენ აღნიშნულ დღეებს.

ვასწავლი მუშა ხალხსაც.

სახალხო ფურცელი

სურათებიანი დამატებით გაზეთი ღირს
წლ. 9 მ. 50 კ., ნახ. წლით 5 მ., სამი
თვ. 2 მ. 50 კ. თვით 90 კ.

წლიური ხელის მომწერნი მიიღებენ პრემიას, თხზულებას თანამედროვე სოციალ-პოლიტიკურ კრავ. მდგომარ. შესახებ.

თხზულებების დაწერაში მონ. იღებენ.

კ. შაშიძე, ი. გედევანშვილი, გრ. გველესიანი, გ. ლასხიშვილი, გ. მიაიშვილი, გ. რცხილაძე, გ. ქიქოძე, ს. ფირცხალავი, თ. ლლონტი და ა. ჯაჯანაშვილი.

მისამ.: თბილისი, „სახალხო ფურცლის“ რედაქცია, სასახლის ქუჩა, სარაჯიშვილის სახლი № 6.

თანამედროვე „აზრი“

გაზეთი ღირს როგორც თფილისში ისე პროვინციაში მთელი წლით 8 მან., ნახევარი წლით 4 მან. 50 კ. ერთი თვით 90 კ. გაზეთის ფასიხელის მომწ. წინდაწინ უნდა გადაიხ. ნისიათ არავის გაეგზავნება.

ფოსტით ხელის მომწერლებმა ფული შემდეგი ადრესით უნდა გამოგზავნონ: **Тифлисъ, поч. ящ. № 199 Власію Малакіевичу Бохохадзе.**

თფილისის ხელის მომ. ფული უნდა შემოიტანონ კანტორა „განათლებაში“ ოლგას ქუჩა № 6 მომავალ წლის მომწერლებს კანტორა უმორჩილენად სთხოვს ფული 20 დეკემბრამდე შემოიტანონ.

„მეგობარი“ საპოლიტიკო, სალიტერ., ყოველდღიური გაზეთი

მიიღება ხელის მოწერა 1916 წლისთვის

წელიწადში ღირს 9 მან., ნახევარი წლით—5 მან., სამი თვით—2 მან. 3 აბაზი., თვეში—18 შაური, ცალკე ნომერი ყველგან—შაურათ.

წლიური ფასის შემოტ. შეიძლება ნაწილ ნაწილად: ხელის მოწერის დროს—3 მან. ნახევარი, 1 აბრიღს 3 მან., 1 აგვისტოს—2 მან. ნახევარი.

ნახევარი წლის ხელის მომწერლებს შეუძლიათ ორ ნაწილად შემოიტანონ ფული: პირველად 3 მ., 1 აბრიღს—2 მან.

წლიური ხელის მომწერნი მიიღებენ პრემიად გ. მიაიშვილის ნაწარმების კრებულს.

რედაქციისა და კანტორის მისამართი: ქუთაისი, ივანოვის ქუჩა, კილაძის სახლი.

მიიღება ხელის მდწერა 1916 წ. სალიტერატურად, საპოლიტიკო და სამეცნიერო ჟურნალ

„ცხოვრება“ - ჟურნალი, რომელიც გამოცვთ ორ კვირაში ერთხელ **რომანოზ ფანცხვას** რედაქტორობით. ჟურნალში სუვერენო სალიტერატურა ძალები ითანამშრომლებენ წლიურად: 5 მ., ნახევარი წლით 3 მ., სამი თვით 1 მ. 50 კ. თვეურად 50 კ. ფულის გადახდა წაწილ ნაწილათც შეუძლიათ: ხელის მოწერის დროს 3 მ., ბირველ აბრიღს—1 მ. და ბირველ იანისს 1 მ.

ფული უნდა გამოგზავნოს ამ მისამართით: **Кутаисъ, Роману Спирид. Панцхава.**

„განათლება“ ჟურნალ-გაზეთებს კანტორას

ქ. თბილისში ოლგას ქუჩა № 6. ეგზავნება ავტომატურად: „თეატრი და ცხოვრება“, „თან. აზრი“, „გეო. მათემატიკა“, „საქართველო“, „Тифлисскій Листокъ“, „Русское Слово“, „ჭობრახი“, კედლის კალენდრები და სხ. და სხ. ქართული წიგნები. ფული რა წრელები უნდა გამოგზავნოს შემდეგი ადრესით: **Тифлисъ, почтовый ящикъ № 96, С. Таварткиладзе.**

გამართულია ხელის მოწერა კიკნა-ფუხველურს

პოემებისა და რჩეული ლექსების კრებულზე, რომელსაც დაერთვის სურათი, ბიოგრაფია და დ. კახრაძის გრიტიკული წერილი. ხელის მოწერა შეიძლება ჩვენს რედაქციაში და მიხ. ხერხეულიძესთან: **პარკოვსკი ქ. სახ № 27.**

ნომრები „აპროკრა“

ახლად შეკეთებულნი, საუცხოვოდ მოწყობილი, სუფთა, ელექტრონის სინათლით ქალაქის შუაგულს, ვორონცოვის ძეგლიდან. **ნომრები ოთხი აბაზიდან.** ნომრებში სამზარეულო, ცხელი და ცივი წყლით (დღეში და ანნა). თბ., მიხ. პრ. № 5. ტელ. 13—14 (წ) სცენის მოყვარე-მუშაკთა საყურადღებოდ:

И. Т. Полумордвиновъ.
Списокъ пьесъ
На грузинскомъ языкѣ,
разрѣш. къ представл. на сцен. Кавк. Края. ц. 40 коп.
Тифлисъ Цензурный Комитетъ